

Een affaire geanalyseerd: *de Volkskrant, Oorlogsouders, Ad van Liempt en Sander van Walsum*

index

[tekst in blauw is aanklikbaar]

Inleiding

De Volkskrant en Oorlogsouders (2017-2020)

Recensies 2015-2018 (door Van Liempt in de Volkskrant)

Volkskrant over Ad van Liempt – Gemmeker (2019-2020)

Januari 2020: het verzwijgen van het beroep en Koert Broersma

Sander van Walsum en Ad van Liempt (2003-2020)

Reacties van Pieter Klok, Sander van Walsum en Jurre van den Berg

Conclusie

Volkskrantartikelen van Ad van Liempt (2003-2019)

door Bart FM Droog.

Droog Magazine, Eenrum

versie 2.5, 22-08-2020.

Inleiding

Was de betiteling 'AFFAIRE-VAN-LIEMPT' bij het stuk over Isabel van Boetzelaers boek *Oorlogsouders* en Ad van Liempts proefschrift (*Volkskrant*, 30 oktober 2019) een daad van verzet van een onbekend *Volkskrant*redacteur?¹ Je zou het bijna gaan denken, want de berichtgeving van *de Volkskrant* inzake Van Boetzelaer en Van Liempt is journalistiek gezien opmerkelijk te noemen.

Analyse van alle relevante stukken leert dat geen krant zó klakkeloos Isabel van Boetzelaers uitlatingen heeft nagebouwd als *de Volkskrant*.² Geen krant heeft zó veel en zó a-kritisch over Van Liempts proefschrift gepubliceerd als *de Volkskrant*. Geen journalist heeft zich zoveel moeite getroost om Van Boetzelaer en Van Liempt uit de wind te houden als *Volkskrant*journalist Sander van Walsum. Daarnaast is de wijze waarop Van Liempt middels zijn eigen *Volkskrant*recensies in 2017-2018 geopereerd heeft, tamelijk verontrustend te noemen.

De grote vraag is waarom redacteuren en de hoofdredactie van *de Volkskrant* dit alles doen of tolereren. Een verklaring lijkt te liggen in de positie die Van Liempt bekleedde bij *de Volkskrant*.

Van Liempt was immers *Volkskrant*columnist, -recensent en bestuurslid van Stichting De Volkskrant; dat laatste van 2005³ tot tenminste 2013⁴. Ook is hij bestuurslid van de Vereniging van Onderzoeksjournalisten en voorzitter van de Stichting Persprijs Jacques van Veen en was hij onder meer lid van de Raad van Advies van het NIOD en het Herinneringscentrum kamp Westerbork.⁵

Het kan natuurlijk allemaal toeval zijn, maar de grote hoeveelheid 'toevalligheden' in de affaire Van Liempt doet vermoeden dat er niet zozeer sprake is van een opeenstapeling van coïncidenties, maar van opzet – met welk doel dan ook.

-
- 1 Subkop bij artikel van Sander van Walsum. Ad van Liempt ligt van verschillende kanten onder vuur. Waar komt de kritiek vandaan? Affaire-Van Liempt. *De Volkskrant*, Amsterdam, 30-10-2019. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ad-van-liempt-ligt-van-verschillende-kanten-onder-vuur-waar-komt-de-kritiek-vandaan~b12794eb/>
 - 2 Disclaimer: ook de voormalige verzetskranten *Trouw* en *Het Parool* hebben een danig scheve schaats gereden op dit vlak. Zie eerste stukken over *Oorlogsouders* in die kranten, via: Maarten van Voorst. Affaire Oorlogsouders. Chronologische lijst van publicaties. *Academia.edu*, 2017-2020. https://www.academia.edu/37531692/Affaire_Oorlogsouders_Chronologische_lijst_van_publicaties
 - 3 “De Stichting de Volkskrant, aandeelhouder en identiteitsbewaker van de Volkskrant, heeft een nieuw bestuur. (...) Nieuw in het bestuur (...) programmamaker Ad van Liempt.” *De Volkskrant*, Amsterdam, 31-01-2005. <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/wiewatwaar-stichting-de-volkskrant-gerecificeerd~b1449e37/>
 - 4 Vereniging van Onderzoeksjournalisten, 18-03-2013. <https://www.vvoj.org/2013/03/18/ad-van-liempt-2/>
 - 5 Bart FM Droog. Netwerker. Één man, tig connecties. De zaak Ad van Liempt. *Droog Magazine*, Eenrum, 07-10-2019; <http://www.droog-mag.nl/2019/vl/netwerker.pdf>

De Volkskrant en Oorlogsouders
Vijf artikelen, twee ingezonden brieven, 2017-2020.
- **Overzicht Volkskrantstukken m.b.t. Oorlogsouders**

Het boek *Oorlogsouders* van Isabel van Boetzelaer werd op 23 maart 2017 gepresenteerd. Ad van Liempt, die daarbij een speech gaf,⁶ was jarenlang nauw bij de totstandkoming van dit werk betrokken geweest. Van Boetzelaer: “Ad van Liempt was eigenlijk de eerste buitenstaander en dan ook nog *echt een autoriteit* die het boek las en daar toen al [in 2012] een positief oordeel over velde.”⁷

Op 29 april 2017 publiceert Van Liempt een lovende bespreking van *Oorlogsouders* in *de Volkskrant*. Hij verzwijgt daarin zijn betrokkenheid bij dit boek.

Als in augustus 2017, na onderzoek door Maarten van Voorst⁸, middels een artikel in *NRC Handelsblad*⁹ het bedrog van Isabel van Boetzelaer bij het brede publiek bekend wordt, zwijgt *de Volkskrant*.

Als vervolgens de affaire Oorlogsouders een nationale en zelfs internationale kwestie wordt, zwijgt *de Volkskrant*.¹⁰

Als in april 2018 een herziene versie van *Oorlogsouders* verschijnt, waarin nog steeds sprake is van geschiedvervalsing, wat gesignaleerd wordt in onder meer *Vrij Nederland* en het *NRC Handelsblad*, zwijgt *de Volkskrant*.

Eerst op 23 augustus 2018 verschijnt er een stuk in *de Volkskrant*, waarin zijdelings gerefereerd wordt aan *Oorlogsouders*. *Volkskrant*redacteur Sander van Walsum berichtte: “Isabel van Boetzelaer schreef een veelbesproken boek, *Oorlogsouders*, over haar vader Willem, een Oostfront-strijder die na de oorlog een gevangenisstraf van 12 jaar uitzat.”

En dat is alles. Geen woord over de geschiedvervalsing waaruit *Oorlogsouders* bestaat, alleen het eufemisme 'veelbesproken'.

Drie dagen later publiceert *de Volkskrant* een ingezonden brief van Maarten van Voorst, waarin hij onder meer Isabel van Boetzelaers bedrog aan de kaak stelt.

6 Een transcriptie van de hele speech staat op Oorlogsouders. *Droog Magazine*, Eenrum, 2019-2020, blz. 36-39.
<http://www.droog-mag.nl/2019/vl/oorlogsouders.pdf>

7 Isabel van Boetzelaer. Bij presentatie *Oorlogsouders* in Goethe Instituut Amsterdam, 23-03-2017.

8 Maarten van Voorst, *Blauw bloed, zwart gedachtegoed – De verloren eer van freule Van Boetzelaer*, *De Nederlandse Boekengids*. 24-08-2017.
<https://www.nederlandseboekengids.com/2017-4-maarten-van-voorst-tot-voorst/>

9 Kim Bos & Bas Blokker. De vele waarheden over een 'foute jongen'. *NRC Handelsblad*, Rotterdam, 25-08-2017.
<https://www.nrc.nl/nieuws/2017/08/25/de-vele-waarheden-over-een-foute-jongen-12660945-a1571031>

10 Zie:Maarten van Voorst (samenstelling). Affaire Oorlogsouders: chronologische lijst van publicaties. Academia.edu, 2017-2019. https://www.academia.edu/37531692/Affaire_Oorlogsouders_Chronologische_lijst_van_publicaties

Dit zijn de eerste kritische woorden in *de Volkskrant* over *Oorlogsouders* – bijna anderhalf jaar na verschijning van dat boek.

***Volkskrant* zwijgt jaar over boek Chaja Polak**

Op 29 oktober 2018 brengt Chaja Polak het boek *De man die geen hekel had aan Joden* uit. Het is een aanklacht tegen Isabel van Boetzelaers *Oorlogsouders*, Ad van Liempt en het nivelleren (het gelijkschakelen van slachtoffers en daders en het vergoelijken van oorlogsmisdaden). Het boek en de schrijfster – zelf Holocaustoverlevende – krijgen veel media-aandacht, maar niet in *de Volkskrant*.

Het staat elke krant natuurlijk vrij om waar wel en waar niet over te berichten, maar gezien de eerdere lofzang op *Oorlogsouders* in *de Volkskrant*, door Ad van Liempt, zou het op z'n minst kies zijn geweest als *de Volkskrant* de verschijning van Chaja Polaks boek had aangegrepen voor een *mea culpa*.

Hoe het ook zij: eerst een jaar later, op 30 oktober 2019, wordt in *de Volkskrant* *De man die geen hekel had aan Joden* voor het eerst genoemd.

Dit gebeurt in een groot artikel van Sander van Walsum waarin hij Ad van Liempt in bescherming neemt tegen diverse aanklachten. Van Walsum schrijft onder meer:

“Wat Ad van Liempt het meest wordt aangerekend, is dat hij in maart 2017 het boek *Oorlogsouders* van Isabel van Boetzelaer – over haar vader Willem, een beruchte ‘Jodenjager’ tijdens de Duitse bezetting – diverse keren heeft aangeprezen.”

Dit is een verkeerde voorstelling van zaken: dat Van Liempt, na het bekend worden van Isabel van Boetzelaers bedrog, “alternatieve waarheden” uit over zijn jarenlange medewerking aan de productie en zijn rol in de publiciteitscampagne, waarmee hij het nivelleren faciliteerde, en dat hij weigerde publieke excuses aan de nabestaanden te maken, dát werd (en wordt) hem het meest kwalijk genomen.

Ook is een aantal mensen van mening dat Van Liempt zich zelf ook schuldig maakt aan 'nivelleren'. Van Walsum daarover:

“Bij de boekpresentatie sprak hij over ‘zogeheten daders’ en kenschetste hij Willem [Isabel van Boetzelaers vader – *Droog*] als een beïnvloedbare jongen die op het verkeerde moment verliefd werd op het verkeerde meisje (de dochter van de Haagse NSB-burgemeester

Westra). Van Liempt: 'Ik sprak over het feit dat we zo weinig weten van daders – zogehéten daders, niet zogenaámde daders – en dat we over hen in dit boek meer kunnen lezen. Van vergoelijking is absoluut geen sprake.'

De *Dikke van Dale* meldt over 'zogeheten': "zogenaamd (I) vaak met geringschattende of ironische bijbetekenis."

Nu heeft Van Liempt het in zijn toespraak uitvoerig over de daders; het leed van de slachtoffers noemt hij wel, maar is bijzaak in zijn betoog.¹¹ Hij heeft het vooral over het leed dat deze 'zogeheten' daders is aangedaan. Zo noemt hij vader Van Boetzelaer een "afgestrafte Nederlandse SS-er" en zegt:

"De periode van internering en later gevangenschap is voor mij de meest aangrijpende van het boek. Uiteindelijk duurt Van Boetzelaers straf tot maart 1957. En uit het boek van dochter Isabel is mij voor het eerst pas duidelijk geworden hoe ont-zet-tend lang dat eigenlijk is."

Dat dit soort uitspraken als nivellering gezien wordt is heel begrijpelijk, zeker als een eerdere uitspraak van Van Liempt over *Oorlogsouders* wordt meegewogen, gedaan in het *NRC Handelsblad*, 2017:

"Ik vind dit boek interessant omdat het gaat over het leven van een dader, voor tijdens en na de oorlog. Daar is heel weinig materiaal over. Ik ben meer in daders geïnteresseerd dan in helden en slachtoffers. Dit had iedereen kunnen overkomen – ik weet dat mensen boos worden als ik dat zeg, maar het is daarmee nog geen nivelleren."¹²

En als Van Walsum/*de Volkskrant* dan eindelijk Chaja Polak opvoert, dan gebeurt dit wederom foutief:

"Kort na de verschijning van het (bejubelde) boek schreef Chaja Polak in *NRC Handelsblad*: 'Blijkbaar is nu de tijd aangebroken zachtaardige SS'ers ten tonele te voeren en begrip voor hen op te brengen.'"

Polak schreef dit namelijk niet ná de verschijning van *Oorlogsouders*, maar één dag ervoor¹³, naar aanleiding van een *NRC*-interview met Isabel van Boetzelaer, dat drie dagen vóór de boekpresentatie verscheen.¹⁴ Een onschuldig foutje? Of

11 Een transcriptie ervan staat op <https://www.droog-mag.nl/2019/vl/oorlogsouders.pdf>, blz. 36-39.

12 Kim Bos & Bas Blokker. De vele waarheden over een 'foute jongen'. *NRC Handelsblad*, Rotterdam, 25-08-2017. <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/08/25/de-vele-waarheden-over-een-foute-jongen-12660945-a1571031>

13 Chaja Polak. Wandaden geen excuus. [ingezonden brief]. *NRC Handelsblad*, Rotterdam, 22-03-2017 <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/03/22/7486514-a1551298>

14 Jannetje Koelewijn. 'Ik was bang dat ze erachter kwamen wie mijn vader was'. [Interview met Isabel van

een aanwijzing dat Van Walsum zich nooit grondig in de materie verdiept heeft? Wie het weet mag het zeggen.

Van Walsum beëindigt de passage over *Oorlogsouders* met:

“Van Liempt distantieerde zich van het boek – veel te laat volgens zijn critici. Hij relativeerde zijn betrokkenheid bij de totstandkoming en uitte bij verschillende gelegenheden zijn spijt over het feit dat hij het boek ‘te lichtvaardig’ had aangeprezen en ‘onvoldoende had bestudeerd’. In *Het Dagblad van het Noorden* noemde hij dit ‘een dieptepunt in mijn carrière.’”

Hoe Van Liempt zich van *Oorlogsouders* distantieerde is een verhaal apart.¹⁵ De 'spijt' komt weinig oprecht over, omdat het een boek betreft waarvan hij én jarenlang meeleezer was én recenseerde voor *de Volkskrant* – twee zaken die van Walsum onbenoemd laat.

Twee dagen later...

Op 1 november 2019 verschijnt een nieuw *Volkskrant* stuk, wederom van Sander van Walsum, waarin *Oorlogsouders* ter sprake komt. Ditmaal gaat het vooral over het 'nivelleren'. Van Walsum geeft daarvan de definitie van de in 2018 overleden Evelien Gans:

“Het vervagen van de grenzen tussen daders, slachtoffers, omstanders, medeplichtigen. De verschillen tussen die vier groepen worden kleiner gemaakt dan ze in de historische context waren.”

En nu vermeldt Van Walsum wél wat de echte bezwaren zijn tegen Van Liempt:

“dat hij meeleezer en pleitbezorger was van een boek waarop hun bezwaren tegen nivellering bij uitstek van toepassing zijn: het in 2017 verschenen *Oorlogsouders* van Isabel van Boetzelaer”

Chaja Polak krijgt uitgebreid het woord, en vertelt helder haar bezwaren tegen het nivelleren en de werkwijze van Van Liempt. Maar dan schrijft Van Walsum:

Boetzelaer]. *NRC Handelsblad*, Rotterdam, 20-03-2017.
<https://www.nrc.nl/nieuws/2017/03/20/ik-was-bang-dat-ze-erachter-kwamen-wie-mijn-vader-was-7422629-a1550973>

15 Zie: Bart FM Droog. Het gedraai van Ad van Liempt. *Oorlogsouders*. *Droog Magazine*, Eenrum, 2019/2020. Blz 18-20. <http://www.droog-mag.nl/2019/vl/oorlogsouders.pdf>

“De vraag is of de vereenzelviging van Ad van Liempt met de nivellering hierdoor wordt gerechtvaardigd. Hij wordt vooral door verbazing en nieuwsgierigheid gedreven. Niet door de behoefte om stelling te nemen in historische debatten.”

Hij verwijst hierbij naar een uitspraak van prof. Wout Buitelaar en naar een door hemzelf gemaakt portret van Van Liempt, dat in 2014 in *de Volkskrant* verscheen – ver vóór het hele *Oorlogsouders*-gebeuren.¹⁶ Dan heeft hij het over ex-NIOD-directeur Hans Blom, die middels zijn inauguratierede uit 1983 de deur voor het nivelleren had opengezet, en belandt uiteindelijk via onder meer historicus Chris van der Heijden, “een van de gangmakers van het grijs maken”,¹⁷ terug bij Chaja Polak.

Je zou dit artikel kunnen beschouwen als een rectificatie op de eerdere *Volkskrant*-berichtgeving over *Oorlogsouders* – ware het niet dat het de lezers nog steeds niet duidelijk gemaakt wordt welke journalistieke doodzonde Ad van Liempt heeft begaan met zijn lovende *Oorlogsouders*-bespreking van april 2017¹⁸: het verzwijgen van zijn eigen rol bij dat boek.

Hoe het ook zij: na dit artikel zou het wel heel raar moeten lopen als *de Volkskrant* wéér a-kritisch over Isabel van Boetzelaer en *Oorlogsouders* zou berichten.

naar [index](#)

16 Sander van Walsum. 'Ad van Liempt heeft eerder een ironische kijk op de medemens'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 28-10-2014.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ad-van-liempt-heeft-eerder-een-ironische-kijk-op-de-medemens~be8a65b2/>

17 Ombudsman Sjoerd de Jong, Moreel oordelen over de oorlog blijft nodig, maar met oog voor ambivalentie. *NRC-Handelsblad*, Rotterdam, 09-05-2020. <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/05/09/moreel-oordelen-over-de-oorlog-blijft-nodig-maar-met-oog-voor-ambivalentie-a3999181>

18 Ad van Liempt. Gedetailleerde verhalen met intrigerende inzichten in WO2. *De Volkskrant*, 29-04-2017.

Isabel van Boetzelaer en Sander van Walsum *strike again*

Het is raar gelopen. Op de *Volkskrantsite* verschijnt op 2 mei 2020 een kritiekloos interview met Isabel van Boetzelaer, door Sander van Walsum.¹⁹ Ze krijgt de kans nieuwe leugens over het oorlogsverleden van haar vader te verspreiden. Van Walsum positioneert haar en Ad van Liempt als slachtoffers en weer verstrekt hij misleidende informatie over Van Liempts betrokkenheid bij het boek.

Ik kaart dit aan in een artikel, dat op 10 mei 2020 op *Reporters Online* verschijnt.²⁰ Dat stuk leg ik ter kennisgeving voor aan Sander van Walsum, de ombudsman en de hoofdredacteur van de *Volkskrant*: geen reactie. Een dag later wordt het interview in de papieren *Volkskrant* afgedrukt.

Dan, enkele dagen erna, drukt *de Volkskrant* een ingezonden brief af, onder de titel: "Isabel van Boetzelaers papa heeft wél Joden vermoord."²¹

Gezien het eerdere 'gedoe' rond Van Boetzelaer en Van Liempt beschouwt men bij *de Volkskrant* plaatsing van een ingezonden brief als afdoende rectificatie. Dat is het echter niet: de omstreden stukken belanden in het archief, ongewijzigd, en blijven daar hun geschiedvervalsende werk doen.

naar [index](#)

19 Sander van Walsum. 'Papa, heeft u Joden vermoord?' Isabel van Boetzelaer over haar 'hartstikke foute' vader. *De Volkskrant*, Amsterdam, 03-05-2020.

<https://www.volkskrant.nl/kijkverder/mijnbevrijding/v/papa-heeft-u-joden-vermoord-isabel-van-boetzelaer-over-haar-hartstikke-foute-vader/>

20 Bart FM Droog. 'Storm van rancuneuze kritiek'. Isabel van Boetzelaer en nieuwe leugens over Oorlogsouders. *Reporters Online*, 10-05-2020.

<https://reportersonline.nl/storm-van-rancuneuze-kritiek-isabel-van-boetzelaer-en-nieuwe-leugens-over-oorlogsouders/>

21 Marie-Cécile van Hintum. [Ingezonden brief, 'brief van de dag']. Isabel van Boetzelaers papa heeft wél Joden vermoord. *De Volkskrant*, Amsterdam, 13-05-2020. [Datering op site; verscheen op 14 mei in krant].

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/isabel-van-boetzelaers-papa-heeft-wel-joden-vermoord-b36c38e8/>

Overzicht Volkskrantstukken m.b.t. *Oorlogsouders*

1. Ad van Liempt. Gedetailleerde verhalen met intrigerende inzichten in WO2. *De Volkskrant*, Amsterdam, 29-04-2017.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/gedetailleerde-verhalen-met-intrigerende-inzichten-in-wo2~b9ae026d/>

2. Sander van Walsum. 'Verscheurde' familie wil boek over NSB-verleden uit de handel. *De Volkskrant*, Amsterdam, 23-08-2018.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/verscheurde-familie-wil-boek-over-nsb-verleden-uit-de-handel~b8e8a4a8/>

3. Maarten van Voorst. [Ingezonden brief, 'brief van de dag']. Verwongen verleden. *De Volkskrant*, Amsterdam, 26-08-2018.

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/het-probleem-zit-vooral-ook-bij-de-nazaten-van-foute-nederlanders-zelf~ba881c8e/>

4. Sander van Walsum. ANALYSE 'AFFAIRE-VAN LIEMPT' Ad van Liempt ligt van verschillende kanten onder vuur. Waar komt de kritiek vandaan? *De Volkskrant*, Amsterdam, 30-10-2019.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ad-van-liempt-ligt-van-verschillende-kanten-onder-vuur-waar-komt-de-kritiek-vandaan~b12794eb/>

5. Sander van Walsum. Een beetje dader? 'Je kunt de oorlog niet begrijpen zonder de termen goed en fout'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 01-11-2019.

<https://www.volkskrant.nl/wetenschap/een-beetje-dader-je-kunt-de-oorlog-niet-begrijpen-zonder-de-termen-goed-en-fout~b0c59c19/>

6. Sander van Walsum. 'Papa, heeft u Joden vermoord?' Isabel van Boetzelaer over haar 'hartstikke foute' vader. *De Volkskrant*, Amsterdam, 03-05-2020.

<https://www.volkskrant.nl/kijkverder/mijnbevrijding/v/papa-heeft-u-joden-vermoord-isabel-van-boetzelaer-over-haar-hartstikke-foute-vader/>

7. Marie-Cécile van Hintum. [Ingezonden brief, 'brief van de dag']. Isabel van Boetzelaers papa heeft wél Joden vermoord. *De Volkskrant*, Amsterdam, 13-05-2020.

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/isabel-van-boetzelaers-papa-heeft-wel-joden-vermoord~b36c38e8/>

naar [index](#)

Recensies 2015-2018

– [Overzicht Volkskrantrecensies van Ad van Liempt](#)

In 2015-2018 besprak Ad van Liempt in twaalf *Volkskrant*recensies vijftien boeken. Een aantal van die recensies doet – met de kennis van nu – fronsen. In het voorgaande hoofdstuk werd al gesignaleerd dat Ad van Liempt in *de Volkskrant* een lovende bespreking had gepubliceerd over *Oorlogsouders*, zonder zijn eigen rol bij dat boek te vermelden. In datzelfde stuk besprak hij ook drie andere oorlogsboeken.²² Ook over zijn betrokkenheid bij een van die andere drie, *Spion tegen Churchill* van Jan Willem ter Braak, schrijft Van Liempt niets, terwijl hij nota bene het voorwoord van dat boek geschreven heeft.

Hij recenseerde ook ten minste drie werken van hem bevriende auteurs. Dat is niet verboden, maar je kan je afvragen wat de waarde is van zulke besprekingen. Hoe het ook zij: met de kennis van nu valt één ervan extra op: een lofzang op het door Johannes Houwink ten Cate medegeredigeerde *Het geheime dagboek van Arnold Douwes, Jodenredder*, in *de Volkskrant* van 26 april 2018.

Deze Houwink ten Cate duikt regelmatig op in de omgeving van Van Liempt; het recentst als “prof. dr.”, lid van de begeleidingscommissie²³ die in 2019 Van Liempts proefschrift moest beoordelen, en eerder al lid was van de leescommissie die Van Liempt vanuit het Herinneringscentrum kamp Westerbork begeleidde. In het proefschrift zelf is Houwink ten Cate overigens prominent in beeld, als herhaaldelijk geciteerd deskundige.

Gezien vanuit het nu werpt Van Liempts proefschrift zijn schaduw *terug* op diens eerdere *Volkskrant*recensies. Hij besprak meerdere werken die hij aantoonbaar gebruikte in zijn dissertatie, maar die in de lopende tekst en in de bronvermeldingen heel schaars tot niet vermeld staan. “Ondercitatie van concurrenten. Daardoor kunnen zelfs bij expliciet als zodanig gepresenteerde citaten en citaties met adequate bronvermelding integriteitsproblemen ontstaan of door anderen worden ervaren,” zo benoemde de KNAW²⁴ dit soort citeergedrag al in 2014.²⁵

Het gaat hierbij om Van Liempts *Volkskrant*recensies van de boeken van Frits Boterman, Theo Gerritse, Katja Happe en Frank van Riet.

22 Ad van Liempt. Gedetailleerde verhalen met intrigerende inzichten in WO2. *De Volkskrant*, Amsterdam, 29-04-2017.

23 De benaming van de Rijksuniversiteit Groningen voor wat aan andere universiteiten 'promotiecommissie' heet.

24 “De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) is in 1808 opgericht als adviesorgaan van de regering, een taak die zij ook nu nog vervult. De KNAW ontleent haar gezag aan haar op kwaliteit geselecteerde leden, excellente wetenschappers uit een scala van wetenschapsgebieden. Ook is de KNAW verantwoordelijk voor veertien instituten die met hun onderzoek en collecties tot de voorhoede van de Nederlandse wetenschap behoren en internationale faam genieten”; <https://www.knaw.nl/nl/de-knaw/overzicht> [gezien 24-05-2020].

25 Correct citeren. Briefadvies KNAW, 2014. <https://www.knaw.nl/nl/actueel/publicaties/correct-citeren>

Overzicht Volkskrantrecensies van Ad van Liempt

1. Ad van Liempt. Pro- en anti-NSB in één gezin. *De Volkskrant*, 25-09-2015.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/pro-en-anti-nsb-in-een-gezin~be40b4f8/>
Recensie van Luuc Kooijmans 'boek 'Het geheim van de Valeriusstraat'.
2. Ad van Liempt. De vuile oorlog in Indonesië. *De Volkskrant*, 27-02-2016.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/de-vuile-oorlog-in-indonesie~b14dd945/>
Bespreking *Soldaat in Indonesië, 1945-1950* van de Leidse hoogleraar Gert Oostindie, tevens (ex?) directeur Leidse Koninklijk Instituut voor Taal, Land en Volkenkunde (KITLV). Ad van Liempt en Gert Oostindie kennen elkaar, uit zowel het lezingencircuit
3. Ad van Liempt. Eindelijk een handzaam boek over de bezetting. *De Volkskrant*, Amsterdam, 27-02-2016.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/eindelijk-een-handzaam-boek-over-de-bezetting~ba7667c5/>
Bespreking van werk van Frits Boterman: *Duitse daders: de jodenvervolging en de nazificatie van Nederland (1940-1945)*, Arbeiderspers, 2015.
4. Ad van Liempt. Van Riet schetst genuanceerd beeld van Joodse Ordedienst. *De Volkskrant*, Amsterdam, 19-11-2016.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/van-riet-schetst-genuanceerd-beeld-van-joodse-ordedienst~b382e88b/>
Of: hoe Van Liempt de concurrentie uitschakelt middels een misleidende bespreking. Zie: <https://www.droog-mag.nl/2019/vl/frank-van-riet.pdf> , blz. 3-4.
5. Ad van Liempt. Gedetailleerde verhalen met intrigerende inzichten in WO2. *De Volkskrant*, Amsterdam, 29-04-2017.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/gedetailleerde-verhalen-met-intrigerende-inzichten-in-wo2~b9ae026d/>
Bespreking van vier boeken. Aan twee ervan, *Oorlogsouders* en *Spion tegen Churchill*, heeft hij zelf meegewerkt, maar laat dat onvermeld.
6. Ad van Liempt. Bruce Henderson sprak veel van de Ritchie Boys, en zette de geheime operatie in de oorlog goed uiteen. *De Volkskrant*, Amsterdam, 27-01-2018.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/bruce-henderson-sprak-veel-van-de-ritchie-boys-en-zette-de-geheime-operatie-in-de-oorlog-goed-uiteen~bd44b6339/>
Over eenheid van Amerikaanse leger met veel Duitstalige Joden.
7. Ad van Liempt. De doodlinke notities die Jodenredder Arnold Douwes bijhield in de Tweede Wereldoorlog. *De Volkskrant*, Amsterdam, 26-04-2018.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/de-doodlinke-notities-die-jodenredder-arnold-douwes-bijhield-in-de-tweede-wereldoorlog~b0c58d8a/>
Over het door Johannes Houwink ten Cate medegeredigeerde *Het geheime dagboek van Arnold Douwes, Jodenredder*
8. Ad van Liempt. Sterke studie naar de Jodenvervolging houdt de schaamte op peil ****. *De Volkskrant*, Amsterdam, 04-05-2018. [
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/sterke-studie-naar-de-jodenvervolging-houdt-de-schaamte-op-peil~b2295a62/>
Recensie boek Katja Happe, *Veel valse hoop. De Jodenvervolging in in 1940-1945 in Nederland*.

9. Ad van Liempt. Wido Smeets schrijft met *Goed Gerei* een monument van het menselijk tekort (vier sterren). *De Volkskrant*, Amsterdam, 15-06-2018. Recensie boek van Wido Smeets, hoofdredacteur Zuiderlucht.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/wido-smeets-schrijft-met-goed-gerei-een-monument-van-het-menselijk-tekort-vier-sterren~b9dfe9e4/>

NB: “Ad van Liempt (1949) is gepensioneerd journalist met een onbedwingbare neiging tot schrijven, vooral boeken. “Als Wido Smeets mij vraagt voor een stukje, meestal over 'iets met de oorlog', kan ik moeilijk weigeren: wij speelden vroeger in de tafeltenniscompetitie tegen elkaar. Dat scheidt een band die sterker is dan welke smoes over tijdnood dan ook.”

<https://www.zuiderlucht.eu/author/ad-van-liempt/>

10. Ad van Liempt. *Honger, incompetentie en brandende kampongs: dagboek van soldaat die goed kon schieten* (drie sterren). *De Volkskrant*, Amsterdam, 29-06-2018

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/honger-incompetentie-en-brandende-kampongs-dagboek-van-soldaat-die-goed-kon-schieten-drie-sterren~bebb5e03/>

Andere Tijden maakte documentaire n.av. de bevindingen van de schrijver van dit boek.

11. Ad van Liempt. Fascinerend portret van een nazi die op geen menselijk trekje te betrappen viel (vier sterren). *De Volkskrant*, Amsterdam, 26-10-2018.

<https://www.volkskrant.nl/wetenschap/fascinerend-portret-van-een-nazi-die-op-geen-menselijk-trekje-te-betrappen-viel-vier-sterren~b8ea3d17/>

Biografie van Rauter door Theo Gerritse. Van Liempt putte hier rijkelijk uit in de Gemmekebiografie.

12. Ad van Liempt. Roel van Duijn heeft veel interessants naar boven gehaald, maar wisselt de feiten wel erg veel af met speculaties (drie sterren). *De Volkskrant*, Amsterdam, 23-11-2018.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/roel-van-duijn-heeft-veel-interessants-naar-boven-gehaald-maar-wisselt-de-feiten-wel-erg-veel-af-met-speculaties-drie-sterren~b86b3d5a/>

naar [index](#)

Volkskrant over Ad van Liempt – Gemmeker (2019-2020) vijftien stukken.

– [Overzicht Volkskrantartikelen waarin het proefschrift voorbij komt](#)

Het publiciteitsoffensief voor het proefschrift van Ad van Liempt, een biografie van Albert Gemmeker, de SS-commandant van kamp Westerbork, kwam, qua kranten, in *de Volkskrant* tot zijn hoogtepunt.

Na de recensies die van Liempt in 2017-2018 als voorbereiding op z'n proefschrift had geplaatst, en naast het grote *Volkskrantz*wijgen over de aanzwellende kritiek op Van Liempt in andere media (in onder meer het *Dagblad van het Noorden*²⁶, het *Parool*²⁷ en *Vrij Nederland*²⁸), werd het openingsschot op 30 april 2019 in *de Volkskrant* gelost door Sander van Walsum. Een artikel over revues in kamp Westerbork werd beëindigd met: “Volgende week verschijnt bij uitgeverij Balans de biografie van Gemmeker, geschreven door Ad van Liempt.”

Twee dagen later verscheen een voorpublicatie van een interview met Van Liempt op de *Volkskrant*site. Dat interview werd op vrijdag 3 mei in de krant afgedrukt. De lezers wordt voorgehouden dat dit de eerste Gemmekerbiografie zou zijn (*not*).²⁹ Ook staat er weer een artikel in van Van Walsum, waarin hij vertelt dat Van Liempt in zijn biografie met onthullingen komt over Gemmeker (*not*). In diezelfde krant roept *Volkskrant*boekbespreker Arjan Peters Van Liempts boek uit tot 'Boek van de week', en Bert Wagendorp, de invloedrijkste columnist van *de Volkskrant*, zingt in zijn 'cursiefje' op pagina twee de lof op het boek.

Op 4 mei 2019, Dodenherdenking, wijdt de NPO zowel voor als na de twee minuten stilte in totaal bijna twee uur zendtijd aan Van Liempt en zijn proefschrift.

Weer jubelt *de Volkskrant*, ditmaal middels een bespreking van *Volkskrant*-tv-recensent Julien Althuis: “De zwaardere en relevantere materie werd aan de NPO overgelaten. Daar waren documentaires over verzetsman Gerrit van der Veen, de Merwede-razzia en een portret van SS-commandant Albert Gemmeker, gebaseerd op het (zaterdag in deze krant besproken) boek van journalist Ad van Liempt.”

26 Maarten van Voorst. Een olifant in de aula van de RUG, *Dagblad van het Noorden*, Groningen, 04-04-2019.

<https://www.dvhn.nl/meningen/Opinie/Opinie-Er-staat-een-olifant-in-de-aula-van-de-RUG-en-hij-werpt-een-grote-schaduw-op-Ad-van-Liempt-24329822.html>

27 Frits Barend. Ad van Liempt pronkt met andermans veren. Het Parool, Amsterdam, 30-03-2019.

<https://www.parool.nl/columns-opinie/frits-barend-ad-van-liempt-pronkt-met-andermans-veren~ba3f554a/>

28 Ko Colijn. Macht op vrijdag: Op 4 mei herdenken we goed en niet fout. *Vrij Nederland*, Amsterdam, 03-05-2019.

<https://www.vn.nl/4-mei-dodenherdenking/>

29 Eerder verschenen Gemmekerbiografieën van Nanda van der Zee en Lotte Bergen.

Hoewel meerdere mensen protesteren tegen de misleiding in de berichtgeving over de Gemmekebiografie, smooit *de Volkskrant* alle kritiek door één ingezonden brief te plaatsen,³⁰ en beschouwt daarmee de zaak als afgedaan.

Augustus 2019

De Commissie Wetenschappelijke Integriteit van de Rijksuniversiteit Groningen neemt een klacht over het proefschrift en de gang van zaken rond de promotie van Ad van Liempt in behandeling. Het ANP en veel andere media vinden dit nieuwswaardig.³¹ *De Volkskrant* zwijgt in alle talen.

Oktober 2019

Op 30 oktober 2019 verschijnt een groot artikel in *de Volkskrant*, met als subkop 'Analyse affaire-van Liempt'.³² De schrijver, Sander van Walsum, gooit hierbij de affaire-Oorlogsouders en de troebelen rond het proefschrift op één hoop en kiest duidelijk stelling vóór Van Liempt en zijn promotores, die hij als slachtoffer van "een georkestreerde campagne" neerzet. Zijn promotores krijgen de kans feitelijke onjuistheden over een van de indieners van de klacht, de schrijver van dit artikel, te verspreiden. Van Walsum neemt niet de moeite om aan hoor- en wederhoor te doen.

Vanwege de me door de Rijksuniversiteit Groningen opgelegde geheimhoudingsplicht kon ik me niet publiekelijk verweren tegen de aantijgingen.

Ik volsta hier met het duidelijk maken dat ik, na het lezen van tegenstrijdige berichten over de affaire-Oorlogsouders, zelfstandig en op eigen initiatief deze affaire en de eerdere plagiaatbeschuldigingen tegen Van Liempt en diens proefschrift onderzocht heb. Daarbij heb ik met alle betrokken partijen gesproken of gepoogd te spreken. Opvallend daarbij is dat vrijwel álle critici op een constructieve manier aan mijn onderzoek meewerkten. Dit in tegenstelling tot de mensen die eerder Van Liempt verdedigden. Óf ze antwoordden niet, óf ze kwamen met antwoorden die, laat ik het vriendelijk zeggen, uit alternatieve waarheden bestonden.

30 Simon Hammelburg. Commandant Westerbork [ingezonden brief]. *De Volkskrant*, 08-05-2019.

31 Zie o.a. Leonie Sinnema en Thereza Langelier. Vertrouwenscommissie RUG onderzoekt promotie journalist Van Liempt op kampcommandant Gemmeke na klacht. *Dagblad van het Noorden*, Groningen, 30-08-2019. <https://www.dvhn.nl/drenthe/Vertrouwenscommissie-RUG-onderzoekt-promotie-journalist-Van-Liempt-op-kampcommandant-Gemmeke-na-klacht-24779133.html>

32 Sander van Walsum. Ad van Liempt ligt van verschillende kanten onder vuur. Waar komt de kritiek vandaan? ANALYSE 'AFFAIRE-VAN LIEMPT'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 30-10-2019. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ad-van-liempt-ligt-van-verschillende-kanten-onder-vuur-waar-komt-de-kritiek-vandaan~b12794eb/>

In dit *Volkskrant*artikel werden zoals gezegd Van Liempts promotores, prof. dr. Doeko Bosscher en prof. dr. Hans Renders opgevoerd. Over Renders wordt geschreven:

“Ook zijn promotor Hans Renders, directeur van het Biografie Instituut van de RUG, maakt uit het feit dat zijn buitenlandse relaties ongevraagd door meerdere mensen over ‘de affaire-Van Liempt’ worden geïnformeerd op dat er sprake is van enige coördinatie.”

Het betreft hier een onderzoek van Maarten van Voorst en mij naar het gedrag van Renders in twee Amerikaanse wetenschappelijke tijdschriften. De twee hoofdredacteuren zijn opmerkzaam gemaakt op het feit dat Renders eerder in Nederlandse kranten geplaatste recensies in vertaalde vorm als nieuw had gepubliceerd, zonder te vertellen ze eerder gepubliceerd waren – wat volgens de Amerikaanse en internationale wetenschappelijke gedragscodes *not done* is en bekend staat als zelfplagiaat of *redundant publication*³³.

Van Walsum schrijft in zijn stuk dat volgens de KNAW in dit soort zaken “bronvermelding wenselijk, maar niet altijd noodzakelijk is”. Een irrelevante opmerking, omdat het gaat om Amerikaanse tijdschriften, waarin de Amerikaanse regels gelden. Het zelfplagiaat werd ontdekt bij onderzoek van buitenlandse publicaties over *Oorlogsouders*. Het heeft niets met Van Liempt of diens proefschrift te maken. Noch Van Voorst noch ik hebben in de correspondentie met de twee Amerikanen het over Van Liempt, diens proefschrift of zijn betrokkenheid bij *Oorlogsouders* gehad.³⁴

Was dit onderzoek naar Renders “een georkestreerde campagne”? Bepaald niet: Van Voorst doet sinds medio 2017 op eigen initiatief onderzoek naar *Oorlogsouders*. Omdat in zijn onderzoek zaken naar boven komen die raakvlakken hebben met het onderzoek van mijn collega Jaap van den Born en mij naar Hitlervervalsingen³⁵, hebben we af en toe contact.

33 Zie bijvoorbeeld: Janice Honeyman-Buck. Redundant Publication – How to Avoid Duplication. *J Digit Imaging* 29, 1–2 (2016). <https://doi.org/10.1007/s10278-015-9851-z>

34 Zie: Bart FM Droog. Prof. dr. Hans Renders. *Droog Magazine*, Eenrum, 23-10-2019. <http://www.droog-mag.nl/2019/vl/renderers.pdf>

35 Zie o.a.: Rik Kuiper. 'Enige schilderij van Hitler in Nederland' mogelijk toch een vervalsing - onderzoekers verwijten Niod 'tunnelvisie'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 26-12-2017 <https://www.volkskrant.nl/beeldende-kunst/-enige-schilderij-van-hitler-in-nederland-mogelijk-toch-een-vervalsing-onderzoekers-verwijten-niod-tunnelvisie~a4549997/>

NIOD erkent twijfels over echtheid Hitler-schilderij: 'Mogelijk vervalsing'. *RTL Nieuws*, 04-02-2019.

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/4598161/twijfels-over-echtheid-hitler-schilderij>

Christopher F. Schuetze. Are these paintings really by Hitler? German authorities are investigating. *The New York Times*, New York, 06-03-2019.

<https://www.nytimes.com/2019/03/06/arts/design/hitler-paintings-fake.html>

Renders' gedrag in die Amerikaanse bladen was evenwel relevant voor het vinden van antwoorden op de vraag waarom de promotores niet hebben ingegrepen bij Van Liempts 'onzorgvuldigheden'. Als een promotor zelf creatief omgaat met de geldende (Amerikaanse) regels, dan is het niet vreemd dat hij het niet zo nauw neemt met de (Nederlandse) regels voor zijn promovendus.

December 2019

Het aanvankelijk oordeel van het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit, na afronding van het onderzoek van de CWI, betekent een ferme tik op de vingers van zowel Van Liempt als zijn promotores.³⁶ Hoewel hij wordt vrijgesproken van schendingen van de wetenschappelijke integriteit, wordt aangegeven dat hij zich aan ernstige 'onzorgvuldigheden' te buiten is gegaan.³⁷

De meeste media berichtten over dit genuanceerde oordeel, in de papieren versie van *de Volkskrant* staat alleen 'vrijspraak', en niets over de geconstateerde 'onzorgvuldigheden'. In de online versie overigens wél:

“De CWI heeft wel enkele ‘onzorgvuldigheden’ in het proefschrift bespeurd. Zo had Van Liempt nauwkeuriger kunnen handelen op het punt van de bronvermelding. Ook het moment van het te koop aanbieden van het boek voorafgaand aan de promotiedatum, was ‘niet correct’. Maar niet elke onzorgvuldigheid betekent een inbreuk op de wetenschappelijke integriteit, aldus de CWI.”³⁸

Op Twitter vindt een opmerkelijk gesprek naar aanleiding van het verknipte papieren *Volkskrant*bericht plaats. Ene Piet Bakker laat een foto ervan zien:

36 “Begeleiders Bosscher en Renders accepteren 'tik op de vingers”, in: ”Theriza Langeler. Ad van Liempt is tevreden, ongelof bij klager Droog: 'Student zou hierom zijn weggestuurd'. *Dagblad van het Noorden*, Groningen, 20-12-2019.

<https://www.dvhn.nl/groningen/Ad-van-Liempt-is-tevreden-ongelof-bij-klager-Droog-Student-zou-hierom-zijn-weggestuurd-25163335.html>

37 Advies CWI Rijksuniversiteit Groningen inzake proefschrift Gemmeke, 15-12-2019.

<https://www.rug.nl/about-ug/latest-news/news/archief2019/pdf/2012-adviescwi-aancv-bdef-1.pdf>

38 Peter de Graaf. Geen schending wetenschappelijke integriteit door Ad van Liempt. *De Volkskrant*, Amsterdam, 21-12-2019. <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/geen-schending-wetenschappelijke-integriteit-door-ad-van-liempt~bd258e5c/>

En hij schrijft:³⁹

Gedateerd 9:25 a.m. · 21 dec. 2019

Hij doelt hiermee op het Van Walsum-artikel van 30 oktober 2019. Hierop reageert Pieter Klok, de hoofdredacteur van *de Volkskrant*:

Dit is tamelijk vreemd: eerst essentiële informatie uit het ANP-bericht van 21 december 2019 wegnippen, en vervolgens zeggen dat in het artikel van Van Walsum de beschuldigingen tegen Van Liempt weerlegd zouden zijn – *quod non*.

Maar het wordt nog vreemder, als *de Volkskrant*correspondent voor Noord-Nederland, Jurre van den Berg, zich ermee bemoeit.

³⁹ <https://twitter.com/PietBakker/status/1208302418099941376>

Jurre van den Berg @jurrevandenberg · 21 dec. 2019

Als antwoord op @PietBakker @volkskrant en @advanliempt

“Aan het kruis spijkeren”? Dát is nog eens een ongefundeerde aantijging als je niet eens het oorspronkelijke - zoals het Sander van Walsum betaamt zeer genuanceerde stuk - meestuurt. Ik help je:

Ad van Liempt ligt van verschillende kanten onder vuur. Waar komt de k...
Een uiteenlopend gezelschap neemt Ad van Liempt, auteur van talrijke
boeken over de oorlog, onder vuur. Hoewel hij zich van geen kwaad ...
volkskrant.nl

Hij voegt daar nog aan toe:

Jurre van den Berg @jurrevandenberg · 21 dec. 2019

Die twijfel was er ruim voor het stuk, dat die twijfel ontleedt en nuanceert.
Dat heeft echt niks met “aan het kruis spijkeren” van doen. Van Walsum werd
door “het andere kamp” nota bene als “vriendje van Van Liempt” weggezet!

In tekst: “Van Walsum werd door “het andere kamp” nota bene als “vriendje van Van Liempt” weggezet!”⁴⁰

Klopt dat? Een zoektocht op Google op “vriendje van Van Liempt” levert maar één hit op: *bovenstaande tweet van Jurre van den Berg*.

Er bestaat wel een tweet van de Utrechtse journalist en WO2-onderzoeker Jim Terlingen, waarin deze Van Walsum in “het kamp-Van Liempt” situeert. Maar behoort Terlingen tot “het andere kamp”? En noemt Terlingen Van Walsum “vriendje van Van Liempt?” In het geheel niet. Want dit is wat Terlingen werkelijk schreef. Op 28 april 2019, op Nieuws030.nl:⁴¹

⁴⁰ Jurre van den Berg, Twitter, 21-12-2019. <https://twitter.com/jurrevandenberg/status/1208333540020101121>

⁴¹ Specifiek op: <https://www.nieuws030.nl/columns/terlingen-lezen-over-de-oorlog-in-utrecht/> ; eerste versie 28 april 2019, herzien 16 mei 2020.

Van Liempt, de opvolger van Loe de Jong als geschiedenisleraar van de Nederlandse televisie, kreeg onlangs felle kritiek van journalist Frits Barend: 'Hij pronkt met andermans veren'. Historicus Geert Mak nam het meteen voor hem op: 'Zijn levenswerk staat als een huis'. En zo zie ik het ook. Deze twee Utrechtse boeken zijn een 'must'. Zie ook: [De Maliebaan 1940 - 1945: Een spannende straat](#).

Bepaald niet de woorden van een notoir Van Liempt-criticus. Een half jaar later twitterde Terlingen dit:

Jim Terlingen @JimTerlingen · 30 okt. 2019

Ik vind Van Liempt een aardige vent, maar dit Volkskrant-stuk komt niet echt objectief over. Van Walsum zit in het kamp-Van Liempt. Google maar eens.

Waarbij hij verwees naar dit:

En zie:

Wat Terlingen hier⁴² signaleerde was een gemeenschappelijk optreden van Sander van Walsum en Ad van Liempt op 5 oktober 2019, bij het Geschiedenisfestival in de Philharmonie, Haarlem. Op de site van het *Historisch Nieuwsblad* is daarover te lezen:

“Schrijver, journalist en programmamaker Ad van Liempt en verslaggever en commentator Sander van Walsum (De Volkskrant) verzorgen de presentatie.”⁴³

En dit maakt Van Walsum nu niet bepaald tot een onafhankelijk waarnemer.

42 Op: <https://twitter.com/JimTerlingen/status/1189474329832153089>

43 Zie o.a.: <https://www.historischnieuwsblad.nl/ad-van-liempt-en-sander-van-walsum/>

Januari 2020: het verzwijgen van het beroep en Koert Broersma

Het wordt bekend dat de indiener van de klacht in beroep is gegaan bij het Landelijk Orgaan Wetenschappelijke Integriteit tegen het aanvankelijk oordeel van de Groninger universiteit.⁴⁴ *De Volkskrant* zwijgt in alle talen.

Later die maand presenteert het NIOD de gerestaureerde versie van de Breslauerfilm: een film die Rudolf Breslauer, Westerborkgevangene, in 1944 in opdracht van kampcommandant Albert Gemmeker maakte.⁴⁵ Bij de presentatie licht Koert Broersma, gespecialiseerd in deze film en biograaf van Westerborkgevangene Philip Mechanicus, de film toe.

Broersma is een van de onderzoekers die zich achter de klacht tegen het proefschrift van Ad van Liempt hebben geschaard. Hij vindt, net als de anderen, dat Van Liempt op onacceptabele wijze misbruik heeft gemaakt van zijn werk.

Tot Broersma's verbazing blijft hij in het *Volkskrant*verslag van de presentatie ongenoemd. Tot zijn nog grotere verbazing wordt in de laatste twee alinea's wél Van Liempt ten tonele gevoerd, als dé Breslauer specialist. Schrijver van dat artikel is... Sander van Walsum, die bij de filmpresentatie nota bene voor Broersma zat.

Broersma protesteert bij Van Walsum. Die wimpelt hem af. Broersma schrijft een ingezonden brief. Die wordt niet geplaatst. Broersma poogt contact op te nemen met de *Volkskrant*ombudsman. Die blijkt er niet te zijn. En als er, ruim een maand later, eindelijk een nieuwe ombudsman bij de krant is, neemt deze de zaak niet in behandeling.⁴⁶

naar [index](#)

44 Beroep in plagiaatzaak tegen historicus Ad van Liempt. NOS Nieuws, Hilversum, 07-01-2020.

<https://nos.nl/artikel/2317684-beroep-in-plagiaatzaak-tegen-historicus-ad-van-liempt.html>

45 Camera-originele beelden 'Westerborkfilm' herontdekt. NIOD, Amsterdam, 20-01-2020.

<https://www.niod.nl/nl/nieuws/camera-originele-beelden-%E2%80%98westerborkfilm%E2%80%99-herontdekt>

46 Informatie per e-mails verstrekt door Koert Broersma aan Bart FM Droog, januari-mei 2020.

Op 29 mei 2020 meldt *Volkskrant*ombudsman Bas Mesters zijn terugtreden, per Hemelvaartsdag, donderdag 21 mei 2020. Bas Mesters. Honderd dagen als ombudsman. *De Volkskrant*, Amsterdam, 29 mei 2020.

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/honderd-dagen-als-ombudsman~ba6ac603/>

April 2020

In een artikel over juist verschenen oorlogsboeken ziet Sander van Walsum zich weer geroepen het proefschrift van Van Liempt te noemen. Extra pijnlijk is dat hij in hetzelfde stuk de herziene en uitgebreide editie van *Trompettist in Auschwitz* bespreekt, de memoires van Auschwitzoverlevende Lex van Weren, die in Van Liempts dissertatie als 'violist' wordt opgevoerd.⁴⁷ Van Walsum, die deze discrepantie moet zijn opgevallen, laat het onbenoemd.

Augustus 2020

Op 21 augustus 2020 velt het College van Bestuur (CvB) van de Rijksuniversiteit Groningen het definitieve oordeel over de klachten over Ad van Liempts proefschrift. Hoewel de klacht ongegrond is verklaard, verzoekt het CvB Van Liempt de geconstateerde “onzorgvuldigheden” te herstellen, oftewel het proefschrift te corrigeren – waarbij het niet gaat om onbenullige tikfouten.

Het *Dagblad van het Noorden* kopt: “Ad van Liempt moet 'onzorgvuldigheden herstellen' in zijn proefschrift over commandant van Westerbork”.⁴⁸ Het *NRC Handelsblad*: “Ad van Liempt moet proefschrift over kampbeul Westerbork corrigeren”.⁴⁹ *RTV Drenthe*: “Van Liempt gelijkgesteld in hoger beroep, maar moet proefschrift aanpassen.”⁵⁰

En de *Volkskrant*?

In de papieren krant verschijnt op 22 augustus op bladzijde 12 een verkorte versie van het ANP-bericht over het oordeel, waaruit het “onzorgvuldigheden herstellen” is weggeknipt, onder de kop: “Van Liempt pleegde geen plagiaat”.

Zie volgende pagina.

47 Zie: Bart FM Droog. Lex van Weren. De trompettist van Auschwitz. *Droog Magazine*, Eenrum, 2019-2020.

<http://www.droog-mag.nl/2019/vl/lex-van-weren.pdf>

48 Thereza Langelier. Ad van Liempt moet 'onzorgvuldigheden herstellen' in zijn proefschrift over commandant van Westerbork. *Dagblad van het Noorden*, Groningen, 21-08-2020.

<https://www.dvhn.nl/groningen/Ad-van-Liempt-moet-onzorgvuldigheden-herstellen-in-zijn-proefschrift-over-commandant-van-Westerbork-25947196.html>

49 Arjan Meesterburrie. Ad van Liempt moet proefschrift over kampbeul Westerbork corrigeren. *NRC Handelsblad*, Rotterdam, 21-08-2020.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2020/08/21/ad-van-liempt-moet-proefschrift-over-kampbeul-westerbork-corrigeren-a4009443>

50 [Josien Feitsma]. Van Liempt gelijkgesteld in hoger beroep, maar moet proefschrift aanpassen. *RTV drenthe*, Assen, 21-08-2020.

<https://www.rtvdrenthe.nl/nieuws/162413/Van-Liempt-gelijkgesteld-in-hoger-beroep-maar-moet-proefschrift-wel-aanpassen>

Het stukje in de papieren *Volkskrant*:

PROEFSCHRIFT
**VAN LIEMPT PLEEGDE
GEEN PLAGIAAT**

■ De klacht over het proefschrift van journalist en tv-maker Ad van Liempt over SS'er Gemmeker, de commandant van kamp Westerbork in WO II, is ongegrond. Dat heeft het college van bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen (RuG) bepaald. De klager verweet Van Liempt onder andere dat hij plagiaat zou hebben gepleegd. ANP

Hoe dit soort berichtgeving te benoemen laat ik over aan de lezer.

naar [index](#)

Overzicht Volkskrantartikelen waarin het proefschrift voorbij komt

1. Sander van Walsum. Operette bij een open graf: de macabere revues in kamp Westerbork. *De Volkskrant*, Amsterdam, 30-04-2019.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/operette-bij-een-open-graf-de-macabere-revues-in-kamp-westerbork~b4c0a2c7/>

In kleine letters onderaan stuk: "Volgende week verschijnt bij uitgeverij Balans de biografie van Gemmeker, geschreven door Ad van Liempt."

2. Ellen de Visser. Nazi-commandant Westerbork jarenlang vergeefs door Duitse justitie achtervolgd. *De Volkskrant*, Amsterdam, 02-05-2019.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/nazi-commandant-westerbork-jarenlang-vergeefs-door-duitse-justitie-achtervolgd~b6cb92e1/>

Voorpublicatie van interview.

3. Sander van Walsum. Ook na 74 jaar is de Tweede Wereldoorlog nog lang niet 'met pensioen'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 03-05-2019.

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/ook-na-74-jaar-is-de-tweede-wereldoorlog-nog-lang-niet-met-pensioen~be73c1f9/>

(...) "En Ad van Liempt onthulde dat het OM in Duitsland zeventien jaar lang vergeefs heeft geprobeerd om Albert Gemmeker, de commandant van Westerbork wiens biografie hij heeft geschreven, voor de rechter te krijgen." (...)

4. Ellen de Visser. De Westerbork-commandant die tachtigduizend Joden de dood injoeg, en ermee wegkwam. *De Volkskrant*, Amsterdam, 03-05-2019.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-westerbork-commandant-die-tachtigduizend-joden-de-dood-injoeg-en-ermee-wegkwam~bb459d37/>

5. Arjan Peters. Boek van de week en andere aanraders van onze boekenredactie. *De Volkskrant*, Amsterdam, 03-05-2019.

<https://www.volkskrant.nl/de-gids/boek-van-de-week-en-andere-aanraders-van-onze-boekenredactie~b35f29af/>

"**Boek van de Week** – Het leven van een charmante SS-er, die als commandant in de oorlog verantwoordelijk was voor de deportatie van meer dan 80 duizend Joden vanuit Westerbork naar de vernietigingskampen, is het onderwerp van Gemmeker, de biografische studie die Ad van Liempt in de afgelopen jaren verrichtte. Tot aan zijn dood in 1982 heeft kampcommandant Albert Gemmeker ontkend te hebben geweten wat er met de Joden gebeurde die hij liet deporteren. Die vraag blijft intrigeren, aldus Van Liempt, die wordt geïnterviewd door Ellen de Visser."

6. Bert Wagendorp. In Holocaustverhalen krijgen krankzinnigheid en absurdisme een huiveringwekkende dimensie. [Column, pag. 2]. *De Volkskrant*, Amsterdam, 03-05-2019.

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/in-holocaustverhalen-krijgen-krankzinnigheid-en-absurdisme-een-huiveringwekkende-dimensie~b1dbcd51/>

Lofzang op Gemmekerbiografie.

7. Redactie/ANP. Nederland staat stil bij slachtoffers Tweede Wereldoorlog. *De Volkskrant*, Amsterdam, 04-05-2019.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/nederland-staat-stil-bij-slachtoffers-tweede-wereldoorlog~b4dd32ac/>

(...) "Tachtigduizend Joden joeg Albert Gemmeker de dood in, maar de kampcommandant van Westerbork hoefde zich daarvoor nooit voor een rechter te verantwoorden. Journalist Ad van Liempt schreef zijn biografie en zat opgescheept met een leugenaar."

8. Julien Althuis. Wat er daadwerkelijk met bokser Ben Bril gebeurde, is veel belangrijker dan wat had kunnen zijn. *De Volkskrant*, Amsterdam, 05-05-2019.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/wat-er-daadwerkelijk-met-bokser-ben-bril-gebeurde-is-veel-belangrijker-dan-wat-had-kunnen-zijn~bc58a6db/>

TV-recensie: (...) "De zwaardere en relevantere materie werd aan de NPO overgelaten. Daar waren documentaires over verzetsman Gerrit van der Veen, de Merwede-razzia en een portret van SS-commandant Albert Gemmeke, gebaseerd op het (zaterdag in deze krant besproken) boek van journalist Ad van Liempt."

[4] Ellen de Visser. De Westerbork-commandant die tachtigduizend Joden de dood injoeg, en ermee wegkwam. *De Volkskrant*, Amsterdam, 06-05-2019.

Zelfde stuk als van 3 mei.

9. Simon Hammelburg. Commandant Westerbork [ingezonden brief]. *De Volkskrant*, Amsterdam, 08-05-2019.

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/nee-aan-de-automobilisten-ligt-het-natuurlijk-niet-die-eik-ging-niet-op-tijd-opzij~b6824c32/>

Protest tegen berichtgeving dat Van Liempt de eerste Gemmekebiograaf zou zijn. "Een kleine geheugenstoring bij Ad van Liempt: er waren al twee biografieën over Gemmeke verschenen, toen hij aan zijn proefschrift begon. In 2012 publiceerde Lotte Bergen, werkzaam bij het Etty Hillesum Onderzoekscentrum, een uitstekende biografie over Gemmeke: Albert Konrad Gemmeke, Commandant van Westerbork. In 2003 publiceerde Nanda van der Zee een onthullend boek over de vroegere kampcommandant, getiteld *De Trein*."

10. Peter de Graaf. Karel van Veen schilderde de portretten van zijn lotgenoten terwijl hij werd gegijzeld in de oorlog. *De Volkskrant*, Amsterdam, 21-10-2019.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/karel-van-veen-schilderde-de-portretten-van-zijn-lotgenoten-terwijl-hij-werd-gegjzeld-in-de-oorlog~b7367155/>

Over schilder die werkzaam was in gijzelaarskamp Sint-Michielsgestel. Op eind: "De Westerbork-commandant die tachtigduizend Joden de dood injoeg, en ermee wegkwam. Tachtigduizend Joden joeg Albert Gemmeke de dood in, maar de kampcommandant van Westerbork hoefde zich daarvoor nooit voor een rechter te verantwoorden. Journalist Ad van Liempt schreef zijn biografie en zat opgescheept met een leugenaar."

11. 4. Sander van Walsum. Ad van Liempt ligt van verschillende kanten onder vuur. Waar komt de kritiek vandaan? ANALYSE 'AFFAIRE-VAN LIEMPT'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 30-10-2019.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ad-van-liempt-ligt-van-verschillende-kanten-onder-vuur-waar-komt-de-kritiek-vandaan~b12794eb/>

Aanval op critici; Van Liempt c.s. worden als slachtoffers gepositioneerd.

12. Peter de Graaf. Geen schending wetenschappelijke integriteit door Ad van Liempt. *De Volkskrant*, Amsterdam, 21-12-2019.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/geen-schending-wetenschappelijke-integriteit-door-ad-van-liempt~bd258e5c/>

ANP-bericht. In papieren krant verscheen het zonder de passage over de gesignaleerde 'onzorgvuldigheden' en de te vroege verkoop.

13. Sander van Walsum. 'In de film Westerbork kijken we door een Duitse lens naar mensen met verlamme angste'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 21-01-2020.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/in-de-film-westerbork-kijken-we-door-een-duitse-lens-naar-mensen-met-verlamme-angste~b1964522/>

Over film van Rudolf Breslauer. Geen woord over Breslauer-specialist Koert Broersma.

14. Sander van Walsum. De laatste oorlogsgetuigen doen hun verhaal, maar is hun geheugen nog wel zo betrouwbaar? *De Volkskrant*, Amsterdam, 10-04-2020.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/de-laatste-oorlogsgetuigen-doen-hun-verhaal-maar-is-hun-geheugen-nog-wel-zo-betrouwbaar~bb29621a/>

15. ANP. Van Liempt pleegde geen plagiaat. *De Volkskrant*, Amsterdam, 22-08-2020.

Dit ANP bericht is zó geknipt, dat het lijkt alsof er niets aan de hand was.

Sander van Walsum en Ad van Liempt

- [Overzicht artikelen Sander van Walsum met Ad van Liempt erin](#)

Na lezing van de voorgaande hoofdstukken zal het niemand ontgaan zijn dat Sander van Walsum de rode draad vormt in de tot dusverre onderzochte *Volkskrant*berichten over Ad van Liempt – berichten die allemaal verband hielden met *Oorlogsouders* en/of het proefschrift. Het is dus niet meer dan logisch dan dat we nog dieper graven, en kijken of er verdere aantoonbare banden zijn tussen Ad van Liempt en Sander van Walsum.

We zien dan dat Sander van Walsum vanaf tenminste 2003 artikelen schreef waarin Van Liempt figureerde. Op zich niets onoirbaars of ongebruikelijks, totdat hij in 2014 een portret van Van Liempt publiceert.⁵¹ Het stuk is bijna een hagiografie te noemen, ware het niet vanwege deze ene kritische noot:

(...) “Psychiater Carla Rus, dochter van een Zeeuwse verzetsman, verweet Van Liempt dat hij de keuze tussen 'goed' en 'fout' als de uitkomst zag van een min of meer toevallige samenloop van omstandigheden en niet als de uitkomst van een indringend gewetensonderzoek. Tot grotere controverses hebben de publicaties van Van Liempt zelden aanleiding gegeven.”

Nu hadden voor 2014 al meer en meer bekendere mensen dit en andere bezwaren op Van Liempts 'visie' gepubliceerd,⁵² zoals overigens ook te lezen is in het hele betoog van Carla Rus, in *Trouw*, 2010.⁵³ En er waren toen ook al plagiaatbeschuldigingen.⁵⁴ Van Walsum rept er met geen woord over.

Maakt ze dat tot vrienden? Nee, maar wel tot collega's die aan dezelfde krant verbonden zijn/waren, maar met een ongelijke machtspositie: Van Liempt was in 2014 ontegenzeggelijk een machtig man, onder andere betrokken bij het toekennen van persprijzen. Overigens, in 2019 was hij dat nog steeds.

naar [index](#)

51 Sander van Walsum. 'Ad van Liempt heeft eerder een ironische kijk op de medemens'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 28-10-2014.

52 Ko Colijn. Bombardement op Rotterdam echt geen terreurdaad? *Vrij Nederland*, Amsterdam, 07-12-2009.

<https://www.vn.nl/bombardement-op-rotterdam-echt-geen-terreurdaad/>

Barbara Henkes. De Bezetting revisited. Hoe van De Oorlog een 'normale' geschiedenis werd gemaakt die eindigt in vrede. *BMGN. Low Countries Historical Review*, January 2010.

https://www.researchgate.net/publication/279501076_De_Bezetting_revisited_Hoe_van_De_Oorlog_een_'normale'_geschiedenis_werd_gemaakt_die_eindigt_in_vrede

53 Carla Rus. Mijn vader heeft gekozen. *Trouw*, Amsterdam, 24-04-2010.

<https://www.trouw.nl/nieuws/mijn-vader-heeft-gekozen~bfc9095a/>

54 Bart FM Droog. Mediamanipulatie. De zaak Ad van liempt. *Droog Magazine*, Eenrum, 13-09-2019, blz. 21-22.

<http://www.droog-mag.nl/2019/vl/mediamanipulatie.pdf>

Reacties van Pieter Klok, Sander van Walsum en Jurre van den Berg

Een eerdere versie van dit schrijven, waarin de passage over het definitieve oordeel van de Rijksuniversiteit Groningen en het *Volkskrant*stukje van 22 augustus nog niet verwerkt was, is ter commentaar voorgelegd aan Pieter Klok, hoofdredacteur van *de Volkskrant*, en *Volkskrant*redacteuren Sander van Walsum en Jurre van den Berg. Ze kregen daarbij de mogelijkheid aangeboden om met maximaal driehonderd woorden elk te reageren.

Geen van hen heeft van het aanbod gebruik gemaakt

naar [index](#)

Conclusie

Over het waarom de *Volkskrant*, tenminste twee *Volkskranthoofdredacteurs* en tenminste twee *Volkskrantredacteurs* Ad van Liempt zó in bescherming nemen als uit deze analyse blijkt, kan slechts gegist worden.

Wat wel duidelijk is, is dat de handelswijze van *de Volkskrant* weinig met evenwichtige berichtgeving van doen heeft.

Ik spreek evenwel de hoop uit dat men bij *de Volkskrant*, een krant die ik van kindsbeen af lees, in de toekomst wél evenwichtig gaat berichten – over welke zaak of persoon dan ook – en zich herbezint op het rectificeren middels ingezonde brieven.

Wat de digitale krant (en het digitale krantenarchief) betreft, kunnen rectificaties het best direct onder (of naast) een gewraakt stuk geplaatst worden – zodat toekomstige lezers direct kunnen zien dat – om wat voor reden ook – er vraagtekens bij het stuk geplaatst zijn.

Ook zou het de *Volkskrant* sieren om in de toekomst haar medewerkers te verbieden recensies of signaleringen te schrijven van boeken waarbij ze zelf – op welke wijze dan ook – bij betrokken zijn geweest.

naar [index](#)

Overzicht artikelen Sander van Walsum met Ad van Liempt erin

1. Sander van Walsum. 'Met gokken kun je een eind komen in deze quiz'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 22-04-2003.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/met-gokken-kun-je-een-eind-komen-in-deze-quiz~b27032eb/>

Artikel over de Grote Geschiedenis Quiz. Van Liempt wordt op het einde genoemd, neutraal: "In de laatste ronde legt de bekende Nederlander, ditmaal presentator/columnist Prem Radhakishun, het wederom af tegen de anonieme deskundige. Vorig jaar greep deze nog net naast de prijzen, maar ditmaal mag de voornoemde Lany Slobbe 25 dagen gratis naar Zuid-Afrika. Na de huldiging van de winnaar vraagt Ad van Liempt, hoofdredacteur van *Andere Tijden*, zich af of het wel reglementair is om tweemaal achtereenvolgend aan de finale van de GGQ deel te nemen."

2. Sander van Walsum. Enige Nederlandse overlevende Sobibor bijna Nederland uitgezet. *De Volkskrant*, Amsterdam, 08-04-2010.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/enige-nederlandse-overlevende-sobibor-bijna-nederland-uitgezet~b70da122/>

(...) "Sindsdien heeft Selma Engel-Wijnberg een grondige afkeer van Nederland overgehouden. Volgens Ad van Liempt, die veelvuldig en indringend met haar heeft gesproken, voelde het echtpaar beduidend meer sympathie voor zijn geboorteland – het Poolse antisemitisme ten spijt – dan voor het hare. Van Liempt: 'Sobibor overleven en dan letterlijk ongewenst zijn in je eigen land: het is meer dan ze kon verdragen.'"

(...) Ad van Liempt zegt veel overredingskracht te hebben moeten aanwenden om haar ter gelegenheid van zijn boekpresentatie naar Nederland te laten komen. Maandag zal ze de herdenking bijwonen van de bevrijding van kamp Westerbork. Als gast van de Nederlandse regering." (...)

3. Sander van Walsum. Doodgewone mensen in extreme omstandigheden. *De Volkskrant*, 04-05-2010.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/doodgewone-mensen-in-extreme-omstandigheden~bec36622/>

Gesprek met vier biografen: Ad van Liempt, Esther Göbel, Auke Kok, Jolande Withuis.

4. Sander van Walsum. Uitgekookt / uitgekotst. *De Volkskrant*, 11-01-2014.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/uitgekookt-uitgekotst~b754b72e/>

Over reacties op Diederik Stapel en Bram Moskowitz.

Over een actie tegen het boek *Ontsporing* van Diederik Stapel: "Intussen heeft het verwijt dat Stapel 'een slaatje uit zijn wangedrag probeert te slaan' zichzelf ontkracht. *Ontsporing* werd, in een georkestreerde poging Stapel brodeloos te houden, gescand en op grote schaal op internet verspreid. Uitgeverij Prometheus overwoog aangifte te doen, maar kreeg van het OM te horen dat deze weg moeilijk begaanbaar was. Stapel zelf had het in NRC over 'mijn boekverbranders'. Daarbij noemde hij Charles Groenhuijsen, Ad van Liempt en Jacobine Geel met name: zij hebben de link naar het boek getwitterd. Er zijn uiteindelijk slechts enkele duizenden exemplaren van verkocht."

5. Sander van Walsum. 'Ad van Liempt heeft eerder een ironische kijk op de medemens'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 28-10-2014.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ad-van-liempt-heeft-eerder-een-ironische-kijk-op-de-medemens~be8a65b2/>

Portret van Ad van Liempt.

6. Sander van Walsum. Hippocratisch leed onder de bezetter. *De Volkskrant*, Amsterdam, 28-10-2014.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/hippocratisch-leed-onder-de-bezetter~b3c30c5d/>

Over joodse artsen in de bezettingstijd. Maliebaanboek van Ad van Liempt wordt terloops vermeld.

7. Sander van Walsum. Hoe fout waren NSB'ers? *De Volkskrant*, Amsterdam, 19-04-2016.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/hoefout-waren-nsb-ers~b7e1c869/>

Over boek *Fout!* van Bas Kromhout. Van Liempt wordt zijdelings genoemd.

8. Sander van Walsum. Reacties interview: 'Ik schoof naar het puntje van mijn stoel en ben daar blijven zitten'. *De Volkskrant*, Amsterdam, 27-04-2017.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/reacties-interview-ik-schoof-naar-het-puntje-van-mijn-stoel-en-ben-daar-blijven-zitten~bd7ccb24/>

“Kenners reageren op het interview met koning Willem-Alexander woensdagavond.”

Met o.a. Van Liempt. “Ikzelf heb kunnen vaststellen dat hij achter de schermen buitengewoon ad rem is, en sociaal beter tot zijn recht komt dan voor de camera.”

9. Sander van Walsum. De strijd om de muur van Mussert nadert het einde. *De Volkskrant*, Amsterdam, 27-11-2017.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-strijd-om-de-muur-van-mussert-nadert-het-einde~bf4a36f9/>

Over protest tegen voorgenomen sloop van NSB-muur te Lunteren.

10. Sander van Walsum. Waarom we de April-meistakingen van 1943 niet mogen vergeten. *De Volkskrant*, Amsterdam, 29-04-2018.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/waarom-we-de-april-meistakingen-van-1943-niet-mogen-vergeten~b015a4c3/>

(...) Een gangbare verklaring voor de onbekendheid van deze episode is dat er weinig foto's van bewaard zijn gebleven. Daar kwam bij, opperde publicist Ad van Liempt, dat de indruk van een drama dat zich op verschillende plaatsen voltrekt minder groot is dan van een drama dat zich op één plaats concentreert. “Twintig doden op twintig plaatsen is twintig keer klein nieuws. Twintig doden op één plek is groot nieuws.”

11. Sander van Walsum. Hoe de VS het in 1982 moesten ontgelden toen vier Nederlandse journalisten werden vermoord in El Salvador. *De Volkskrant*, Amsterdam, 24-09-2018.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/hoe-de-vs-het-in-1982-moesten-ontgelden-toen-vier-nederlandse-journalisten-werden-vermoord-in-el-salvador~b1529fba/>

Van Liempt wordt tweemaal geciteerd, als “toenmalig chef Binnenland van het NOS Journaal” en “Later, als chef van het actualiteitenprogramma Nova ’.”

12. Sander van Walsum. Operette bij een open graf: de macabere revues in kamp Westerbork. *De Volkskrant*, Amsterdam, 30-04-2019.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/operette-bij-een-open-graf-de-macabere-revues-in-kamp-westerbork~b4c0a2c7/>

In kleine letters onderaan stuk: “Volgende week verschijnt bij uitgeverij Balans de biografie van Gemmeker, geschreven door Ad van Liempt.”

13. Sander van Walsum. Ook na 74 jaar is de Tweede Wereldoorlog nog lang niet ‘met pensioen’. *De Volkskrant*, 03-05-2019.

<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/ook-na-74-jaar-is-de-tweede-wereldoorlog-nog-lang-niet-met-pensioen~be73c1f9/>

(...) “En Ad van Liempt onthulde dat het OM in Duitsland zeventien jaar lang vergeefs heeft geprobeerd om Albert Gemmeker, de commandant van Westerbork wiens biografie hij heeft geschreven, voor de rechter te krijgen.” (...)

14. Sander van Walsum. ANALYSE ‘AFFAIRE-VAN LIEMPT’ Ad van Liempt ligt van verschillende kanten onder vuur. Waar komt de kritiek vandaan? *De Volkskrant*, 30-10-2019.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/ad-van-liempt-ligt-van-verschillende-kanten-onder-vuur-waar-komt-de-kritiek-vandaan~b12794eb/>

Aanval op critici; Van Liempt c.s. worden als slachtoffers gepositioneerd.

15. Sander van Walsum. Een beetje dader? 'Je kunt de oorlog niet begrijpen zonder de termen goed en fout'. *De Volkskrant*, 01-11-2019.

<https://www.volkskrant.nl/wetenschap/een-beetje-dader-je-kunt-de-oorlog-niet-begrijpen-zonder-de-termen-goed-en-fout~b0c59c19/>

Over nivelleren.

16. Sander van Walsum. 'In de film Westerbork kijken we door een Duitse lens naar mensen met verlamme angst'. *De Volkskrant*, 21-01-2020.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/in-de-film-westerbork-kijken-we-door-een-duitse-lens-naar-mensen-met-verlamme-angst~b1964522/>

17. Sander van Walsum. De laatste oorlogsgetuigen doen hun verhaal, maar is hun geheugen nog wel zo betrouwbaar?

. *De Volkskrant*, 10-04-2020.

<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/de-laatste-oorlogsgetuigen-doen-hun-verhaal-maar-is-hun-geheugen-nog-wel-zo-betrouwbaar~bb29621a/>

18. Sander van Walsum. De oorlog in Indonesië zal nog wel even een brandende kwestie blijven. *De Volkskrant*, Amsterdam, 17-08-2020.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-oorlog-in-indonesie-zal-nog-wel-even-een-brandende-kwestie-blijven~b1b84b94/>

Over Indonesische onafhankelijkheidsoorlog. Een boek van Ad van Liempt uit 1997, over een van de vele oorlogsmisdaden die het Nederlandse leger daar pleegde, wordt uitgelicht.

naar [index](#)

Overzicht Volkskrantartikelen van Ad van Liempt (2003-2019)

Columns 2003-2004

Losse stukken 2005-2008

Promotorials 2009

Losse stukken 2010-2018

Recensies 2015-2018

Promotorial 2019

Columns 2003-2004

1. Ad van Liempt. Oorlog in beeld. *De Volkskrant*, 29-03-2003.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/oorlog-in-beeld~bc86c951/>
2. Ad van Liempt. Oorlog als een langgerekt sportjournaal. *De Volkskrant*, 5 april 2003
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/oorlog-als-een-langgerekt-sportjournaal~be1ceb9c/>
3. Ad van Liempt. De oorlog volgens de winnaar. *De Volkskrant*, 12-04-2003.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-oorlog-volgens-de-winnaar~b7fda22c/>
4. Ad van Liempt. Val Saddam bezorgt Bush tweede termijn. *De Volkskrant*, 19-04-2003.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/val-saddam-bezorgt-bush-tweede-termijn~b156bcb6/>
5. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 06-09-2003
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~bcd23a52/>
6. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 20-09-2003
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b6ac9480/>
7. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 04-10-2003
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b67a84c4/>
8. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 18-10-2003
Ook weer raar: klaagt over falende onderzoeksjournalistiek m.b.t. De Oranjes.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b4585199/>
9. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 01-11-2003
televisierechten bij sportwedstrijden,
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b3f2deb4/>
10. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 08-11-2003
Over NOS-journaal.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~ba7dc11a/>
11. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 22-11-2003
Over Kennedy; <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/landschap~b9127d7d/>

12. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 06-12-2003
over Gerard Reve.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b6a24fc3/>
13. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 20-12-2003
Over nieuws op zondag.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/landschap~b2968d41/>
14. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 03-01-2004
Over Zembla-succesen
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~bd5a0d99/>
15. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 31-02-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b61c974c/>
Over Eef Brouwers
16. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 28-02-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b083b539/>
Over Balkenende.
17. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 13-03-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~bdd1f1a2/>
Over editie.nl van RTL 4.
18. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 27-03-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b2a45176/>
Over tv-perikelen bij sterfgevallen in koningshuizen.
19. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 10-04-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~bb306b08/>
20. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 17-04-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b966373b/>
Over Loe de Jong,
21. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 08-05-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b3ddd793/>
Over o.a. Willy Lindwer.
22. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 15-05-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b6820ab5/>
Over o.a. "Schuivende Grenzen, het boekje van Mirjam Prenger en Frank van Vree over
persvrijheid in Nederland."
23. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 12-06-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b1741ec3/>
24. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 26-06-2004
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b92f36cf/>

25. Ad van Liempt. Mart had het naar zijn zin. *De Volkskrant*, 26-07-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/mart-had-het-naar-zijn-zin~b6243da4/>
26. Ad van Liempt. Zee van zendtijd. *De Volkskrant*, 27-07-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/zeevan-zendtijd~bc24c54c/>
27. Ad van Liempt. Roelants missie. *De Volkskrant*, 28-07-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/roelants-missie~b2eacee5/>
28. Ad van Liempt. Fons, Tijs en de macht. *De Volkskrant*, 29-07-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/fons-tijs-en-de-macht~bb82995d/>
29. Ad van Liempt. Charles en Max *De Volkskrant*, 30-07-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/charles-en-max~b1f2f0a7/>
30. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 28-08-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b6282915/>
31. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 11-09-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b8ff7932/>
Over “de discussie over integriteit van de beroepsgroep naar aanleiding van de berichten uit het schnabbelcircuit. Uit beide verschijnselen valt hooguit te concluderen dat karakterologische zwakheden onder journalisten net zo vaak voorkomen als elders - ook al wekken ze vaak de indruk de moraal in pacht te hebben.”
32. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 25-09-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~b4a58acb/>
33. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 16-10-2004.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/landschap~b32cc606/>
34. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 23-10-2004.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/landschap~b1aacad8/>
35. Ad van Liempt. Mag je iemand een geitenneuker noemen? *De Volkskrant*, 06-11-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/mag-je-iemand-een-geitenneuker-noemen~b1247631/>
36. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 20-11-2004.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/landschap~bac9733b/>
37. Ad van Liempt. Landschap. [Column] *De Volkskrant*, 31-12-2004.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/landschap~ba0204f6/>

Losse stukken 2005-2008

38. Ad van Liempt. DE HOOFDPIJNPORTEFEUILLE. *De Volkskrant*, 17-09-2005.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-hoofdpijnportefeuille~b30ed765/>

39. Ad van Liempt. EEN HALVE EEUW NIEUWS OP TV. *De Volkskrant*, 05-11-2005.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/een-halve-eeuw-nieuws-op-tv~b5bc213b/>

40. Lukas Burgering en Ad van Liempt. NOS weet verkiezingsuitslag heel goed te duiden. *De Volkskrant*, 06-03-2006.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/nos-weet-verkiezingsuitslag-heel-goed-te-duiden~bf453b1b/>

41. Ad van Liempt. De goal van Sparwasser. *De Volkskrant*, 26-05-2006.
<https://www.volkskrant.nl/sport/de-goal-van-sparwasser~bf2775aac/>
Over voetbalwedstrijd in 1974.

42. Ad van Liempt. Nog steeds die ene bal. *De Volkskrant*, 08-03-2008.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/nog-steeds-die-ene-bal~bca12aad/>
Over voetbalwedstrijd in 1958.

43. Ad van Liempt. Bij de dood van een waakhond. *De Volkskrant*, 09-08-2008.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/bij-de-dood-van-een-waakhond~bdd9b927/>
Over voetbalgeschiedenis

naar [Overzicht](#)

Promotorials 2009

44. Ad van Liempt. 'Geen pen is in staat de ellende te beschrijven'. . *De Volkskrant*, 24-10-2009.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/geen-pen-is-in-staat-de-ellende-te-beschrijven~b8d5710d/>
Promo voor serie 'De Oorlog'.

45. Ad van Liempt. 'Zeg Trude, de Führer wil dat ik tulpen ga planten'. *De Volkskrant*, 31-10-2009.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/zeg-trude-de-fuhrer-wil-dat-ik-tulpen-ga-planten~bd8b76dce/>
Promo voor serie 'De Oorlog'.

46. Ad van Liempt. Een boom over de weg. *De Volkskrant*, 07-11-2009.
<https://www.volkskrant.nl/mensen/een-boom-over-de-weg~bf378470/>
Promo voor serie 'De Oorlog'.

47. Ad van Liempt. Verdienen aan de Duitsers. *De Volkskrant*, 14-11-2009.
<https://www.volkskrant.nl/economie/verdienen-aan-de-duitsers~b68814a5a/>
Promo voor serie 'De Oorlog'.

48. Ad van Liempt. Dagboekverslagen uit de hel. . *De Volkskrant*, 21-11-2009.
<https://www.volkskrant.nl/mensen/dagboekverslagen-uit-de-hel~b4904ec7/>
Promo voor serie 'De Oorlog'.

49. Ad van Liempt. Een dronken Duitse soldaat leidt tragedie in Jutphaas in. *De Volkskrant*, 28-11-2009.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/een-dronken-duitse-soldaat-leidt-tragedie-in-jutphaas-in~b736e205/>
Promo voor serie 'De Oorlog'.

50. Ad van Liempt. Als trossen mieren hingen de mensen aan het schip. *De Volkskrant*, 07-12-2009.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/als-trossen-mieren-hingen-de-mensen-aan-het-schip~b84bd773/>
Promo voor serie 'De Oorlog'.

51. Ad van Liempt. Gras eten in het interneringskamp. *De Volkskrant*, 12-12-2009.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/gras-eten-in-het-interneringskamp~b89d243e/>
Promo voor serie 'De Oorlog'.

52. Ad van Liempt. De onvrede na de vrede. *De Volkskrant*, 19-12-2009.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/de-onvrede-na-de-vrede~b6270c5d/>
Promo voor serie 'De Oorlog'. Interview met Chris van der Heijden.

naar [Overzicht](#)

Losse stukken 2010-2018

53. Ad van Liempt. Persvrijheid loopt opnieuw gevaar. *De Volkskrant*, 04-05-2010.
<https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/persvrijheid-loopt-opnieuw-gevaar~b4303391/>
“De vrije, ongebonden journalistiek wordt tegenwoordig vooral bedreigd door de verslechterde marktpositie van kranten.”

54. Ad van Liempt. Oorlogsliefde is na een halve eeuw nog onbespreekbaar. *De Volkskrant*, 01-07-2010.
<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/oorlogsliefde-is-na-een-halve-eeuw-nog-onbespreekbaar~b63c8bfc/>

55. Ad van Liempt, Huub Wijfjes, Hans Blom en Beatrice de Graaf. Het unieke Andere Tijden wordt met Sloop bedreigd. *De Volkskrant*, 02-07-2018.
<https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/het-unieke-andere-tijden-wordt-met-sloop-bedreigd~bc66dbfc/>

Naar [Overzicht](#)

Promotorial 2019

68. Ad van Liempt. Voorpublicatie Frieda, verslag van een gelijmd leven: 'Alles deed mij pijn'. *De Volkskrant*, 22-02-2019. [= promotorial].

<https://www.volkskrant.nl/mensen/voorpublicatie-frieda-verslag-van-een-gelijmd-leven-alles-deed-mij-pijn~b7cbf4dc/>

Naar [Overzicht](#) | naar [index](#)